

KRONIKKEN

Læren af meningsmålingerne

Hvis garvede bookmakers analyser og mavefornemmelser på forhånd havde fået dem til at sætte store beløb på Trump, havde odds'ene for hans sejr været væsentligt bedre end de faktisk var. Også bookmakere havde Clinton som storfavorit.

Efter det amerikanske præsidentvalg er både medier og meningsmålinger forståeligt nok kommet i miskredit. Hvordan kunne de dog tage så meget fejl, spørges der. Og det er jo ikke første gang. Tænk blot på Brexit-afstemningen i Storbritannien. Ja, nogle kan endda, som filminstruktøren Michael Moore, sige: Hvad sagde jeg? Han forudsagde nemlig for nogle uger siden, at Trump ville vinde – og det gjorde han jo som bekendt.

Betyder det så, at vi fremover skal se stort på meningsmålingerne og forlade os på Moores – eller andre profeters – mavefornemmelser? Her er svaret absolut nej. I praksis vil der nemlig altid være nogen, der på forhånd holdt på det rigtige udfald – men det er desværre først bagefter, man ved hvem. Og de kan meget vel skyde forbi næste gang.

ØKONOMER OG POLITOLOGER har i de seneste år vist stigende interesse for "prediction markets", markedet for forudsigelser. Bookmakerne læser selvfølgelig også meningsmålinger, men de tolker dem jo – ligesom Moore – ud fra deres mavefornemmelser og sætter så et beløb på udfaldet. Hvis garvede bookmakers analyser og mavefornemmelser på forhånd havde fået dem til at sætte store beløb på Trump, havde odds'ene for hans sejr været væsentligt bedre end de faktisk var. Også bookmakerne havde i det store og hele Clinton som storfavorit.

Fejlen består i en systematisk overvurdering af meningsmålingernes præcision.

VILLY SØGAARD
LEKTOR, INSTITUT
FOR MILJØ- OG ER-
HVERVSØKONOMI,
SYDDANSK UNIVERSI-
TET, NIELS BOHR'S VEJ
9-10, ESBJERG

Der er en udbredt tendens til – også blandt fagfolk – at fokusere på det, man kunne kalde den "rent statistiske" usikkerhed. Hvis man blandt de *faktiske* vælgere udtrak for eksempel 1.000, så hver af dem havde samme sandsynlighed for at komme med i stikproven, og hvis man fik dem til ærligt at afsløre, hvad de havde stemt, så ville man få et resultat, der kun tilfældigt afveg fra det sande billede. Denne "rent statistiske" usikkerhed bliver mindre og mindre, jo flere man spørger. Vil man halvere den, skal man "blot" spørge fire gange så mange.

Hvis den "rent statistiske" usikkerhed havde været den eneste, ville Clinton med stor sandsynlighed have vundet, og Storbritannien ville utvivlsomt stadig være medlem af EU. Problemet er, at der er andre fejlkilder, som ikke bliver mindre af, at man spørger flere. Lad mig nævne et par enkelte.

FOR DET FØRSTE er det ikke alle adspurgte, der svarer. Når man ringer til folk midt i aftensmaden, vil nogle bede sig undskyldt – og det er ikke tilfældigt hvem. For det andet svarer folk ikke nødvendigvis ærligt. Man har således længe været opmærksom på den såkaldte Bradley effekt, hvor folk kan være lidt flove over at afsløre, hvad de faktisk har tænkt sig at stemme på, når de står i stemmeboksen. For det tredje kan folk ændre opfattelse i sidste øjeblik. Og endelig kan meningsmålingerne i sig selv tænkes at påvirke udfaldet. Hvis man ved, at det er tæt løb, vil den tabende part have et stærkt incitament til at stemme. Derimod vil tilhængerne af den sandsynlige vinder måske

“
Den relevante tommelfingerregel er, ud over den "rent statistiske" usikkerhed, at medregne en usikkerhed ved selve metoden.

slå sig til tals med, at det nok skal gå "også uden min stemme". Og så ender det måske med, at taberen vinder og vinderen taber.

NÅR MAN for eksempel i medierne har kunnet høre, at en føring på for eksempel tre pct. var betydeligt over den statistiske usikkerhed, så har det givetvis været korrekt. Problemet er, at den "rent statistiske" usikkerhed ikke er den eneste. Selvom den var nul, ville vi stadig have alle de andre fejlkilder. Det gælder, selv hvis mange forskellige meningsmålinger viser det samme, fordi de typisk vil lide af de samme skavanker. Den relevante tommelfingerregel er altså, ud over den "rent statistiske" usikkerhed, at medregne en usikkerhed ved selve metoden. Mit bud er, at denne usikkerhed er på i hvert fald et par procent plus-minus. Det vil give et mere realistisk billede end det, vi fik forud for præsidentvalget – men stadig et langt mere sikkert billede end det, der alene bygger på mavefornemmelser.